

Inleiding

Naar aanleiding van gesprekken over de mogelijkheden van grootschalige zon in de Mariapeel is geconstateerd dat in het gebied veel meer gaande is dan alleen de vraag naar duurzame energie opwek. De raad heeft dan ook in december 2021 de opdracht gegeven om een integrale visie voor het gebied te maken. Hiermee is de GGA Gedeelde Peel gestart.

Vervolgens is het NPLG opgestart vanuit het Rijk. Via het NPLG wordt de lead voor het behalen van diverse doelen neergelegd bij de provincies.

De provincies hebben als gebiedsautoriteit voor het landelijk gebied een belangrijke rol om in de gebiedsprocessen samen met de medeoverheden en gebiedspartners de maatregelen uit te werken om de NPLG-doelen te realiseren. Daarom wordt het NPLG als interbestuurlijk programma ontwikkeld en voert het Rijk dit samen met provincies, waterschappen en gemeenten uit. Sector- en ketenpartijen, financiële partijen, ondernemers en burgers zijn nadrukkelijk onderdeel van de transitie van het landelijk gebied. Betrokken partijen moeten gelijkwaardig aan tafel zitten. Het kabinet ziet het als de verantwoordelijkheid van Rijk en provincies om te zorgen voor de juiste ondersteuning. Gebiedsgericht en integraal werken is het uitgangspunt volgens het NPLG.

Nu de lead voor het NPLG bij de provincies is neergelegd en ook de beschikbare gelden hiervoor aan de Provincie zullen worden uitgekeerd, hebben we besproken of we de GGA Gedeelde Peel zouden voortzetten of, zoals vele andere gemeenten, zouden afwachten op het LPLG van de provincie. We hebben besloten om door te gaan met als doel om de behaalde input vanuit het gebied, de inwoners en ondernemers aan te reiken aan de provincie en om op deze manier zoveel mogelijk mee te kunnen sturen en de belangen van onze inwoners zoveel mogelijk mee te kunnen geven.

De provincie spreekt overal vol lof over 'onze Gedeelde Peel'. Zij zien dit als het voorbeeld hoe een gebiedsgerichte aanpak op gemeentelijke schaal eruit kan zien en zij trekt lering uit ons proces. De provincie neemt deel aan het extern kernteam en heeft bv zorggedragen voor financiering van de ondersteuner van ABM.

Afbreukrisico

Bij het besluiten om door te gaan met de GGA Gedeelde Peel hebben we ook een afbreukrisico benoemd. Namelijk dat de gelden die vanuit het rijk beschikbaar komen om de doelen van het NPLG te bereiken aan de provincies zullen worden uitgekeerd en wij hiervan afhankelijk zijn.

Deze gelden zijn nog niet uitgekeerd en gelet op de kabinetsformatie is het nog maar de vraag of en hoeveel er uitgekeerd gaat worden.

Daarnaast constateren we dat de provincie Limburg en het Rijk min of meer in patstelling staan over de concreetheid van het LPLG. Daar waar de provincie Brabant bv top down het BPLG bepaald, doet Limburg dat van onderop. Met als gevolg dat het LPLG nog niet heel concreet is. Het gevolg hiervan is dat op dit moment alleen voor het onderdeel stikstof gelden zijn toegezegd en deze ook minder zijn dan wat is gevraagd.

Kortom of en hoeveel gelden er beschikbaar gaan komen is niet duidelijk terwijl wij wel al aan het pionieren zijn met een gebiedsgerichte aanpak.

Tot op heden was ons proces nog niet direct afhankelijk van deze gelden, maar inmiddels zijn we bij fases aangekomen waar dit wel een issue wordt en we ook zekerheden willen dat we in de toekomst ook door kunnen.

Alle stakeholders zien het belang van deze GGA en willen nu nog meedenken en doen. Indien niet op korte termijn duidelijk wordt dat hier gelden voor beschikbaar komen, haken deze stakeholders af. Het zal dan enorm lastig, zo niet onmogelijk, zijn om deze stakeholders in de toekomst weer aangehaakt te krijgen.

Alhoewel de provincie de GGA Gedeelde Peel overal als voorbeeld gebiedsproces duidt en de provincie ook lering trekt uit dit proces hebben we geen enkele zekerheid dat dit zo blijft en of er gelden beschikbaar komen. We constateren dat bij alles wordt verwezen naar gelden die vanuit het Rijk moeten komen. Wat indien deze niet of in mindere mate komen of bv alleen voor het onderdeel Stikstof? Is de provincie dan bereid om zelf mee te financieren in de GGA of blijft het dan bij een mooie start van een gebiedsontwikkeling, maar dat is het dan ook?

Ook missen we de intrinsieke commitment. In alle gesprekken wordt geduid dat de gemeenten de beste partij is voor deze gebiedsprocessen: zij kennen hun gebied en de inwoners het beste. Dat is correct, echter de Provincie staat aan de lat voor het LPLG en zij krijgt de gelden. Vragen van de gemeente en de inwoners om deze processen op te pakken betekent ook dat er veel ambtelijke inzet en inzet van belangenbehartigers wordt gevraagd en dat er kosten worden gemaakt. Tot op heden wordt alleen maar verwezen naar de NPLG gelden. ABM is bv een hele belangrijke partner in onze GGA. ABM en wij vragen reeds anderhalf jaar naar een bijdrage voor de ABM. Ook hier wordt alleen maar verwezen naar de mogelijke NPLG gelden.

Inzake het onderdeel Dorperpeel constateren we nu dat de provincie niet wil mee financieren aan de verkenning. Terwijl deze verkenning juist bedoeld is om te onderzoeken hoe we de NPLG/LPLG doelen van de provincie en Waterschap in dit proces kunnen meenemen en zo meervoudig ruimtegebruik kunnen bereiken. Men kan niet van initiatiefnemers verwachten dat men LPLG doelen onderzoekt en opneemt in de plannen terwijl er a: nog geen concrete kaders/doelen zijn en b: mogelijke financiering om deze doelen te behalen niet of pas in de toekomst kunnen worden toegezegd.

Naast het vraagstuk van de financiering zien we dat de provincie de gemeente ziet als de regiehouder van een gebiedsproces. Daar waar dit de soft kant betreft, het onderhouden van de contacten en het voeren van de gesprekken zien wij dit ook. Echter voor het maken van beleidskeuzes/stellen van kaders op basis van NPLG en voor de financiën zien wij deze regie rol bij de provincie. Om hier geen onduidelijkheid over te laten ontstaan is het goed om dit met elkaar uit te spreken.

Gelet op bovenstaande zien wij de noodzaak om een gesprek te laten plaats vinden met de verantwoordelijke gedeputeerde(n) om duidelijkheid te krijgen over rollen, verantwoordelijkheden en financiën. Indien geconcludeerd moet worden dat de uitvoering van de GGA volledig afhangt van het wel of niet verkrijgen van gelden vanuit het Rijk betekent dit dat wij ons de vraag moeten stellen of deze GGA dan nog doorgang moet vinden. Stakeholders zetten zich volledig in en hebben nu ook commitment, echter zonder enige garantie voor de toekomst is het de vraag hoe lang zij deze commitment nog hebben.

Dit afbreuk risico was vanaf het begin bekend, echter de geluiden vanuit Den Haag en Maastricht en de voorbeelden vanuit de praktijk maken nu dat we adviseren om hierover op korte termijn het gesprek aan te gaan.